

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА

№ 14.1

Тема. СУДИНИ ВЕЛИКОГО КОЛА КРОВООБІГУ

Мета заняття: вивчити галуження кровоносних судин великого кола кровообігу. Ознайомитись з основними артеріями голови, шиї, тулуба і кінцівок.

Матеріали та обладнання: скелет людини, муляжі серця, електрифіковані таблиці: кровозабезпечення органів тулуба, кінцівок і голови. Вілізієво кільце. Натуральні препарати серця. Таблиці: артерії дуги аорти, шиї, голови, кінцівок, органів грудної клітки, черевної порожнини і органів тазу. Барел'єфи кровопостачання органів грудної клітки, черевної порожнини, органів тазу. Мультимедійна приставка зі слайдами.

Завдання 1. Вивчити основні артерії тулуба, голови, шиї і кінцівок:

а) знайдіть помилку і виправіть зміст:

1. Велике коло кровообігу починається верхньою порожнистою веною.

1. _____ .

2. До складу судинно-нервового пучка входить блукаючий нерв, стравохід і аорта.

2. _____ .

3. Хребетна артерія є гілкою зовнішньої сонної артерії.

3. _____ .

4. Реброво-шийний стовбур дає гілки до м'язів черевної стінки.

4. _____ .

5. Язикова артерія відходить від внутрішньої сонної артерії.

5. _____ .

б) використовуючи текст підручника вставити пропуски:

1. Кровопостачання головного мозку здійснюється з двох джерел:

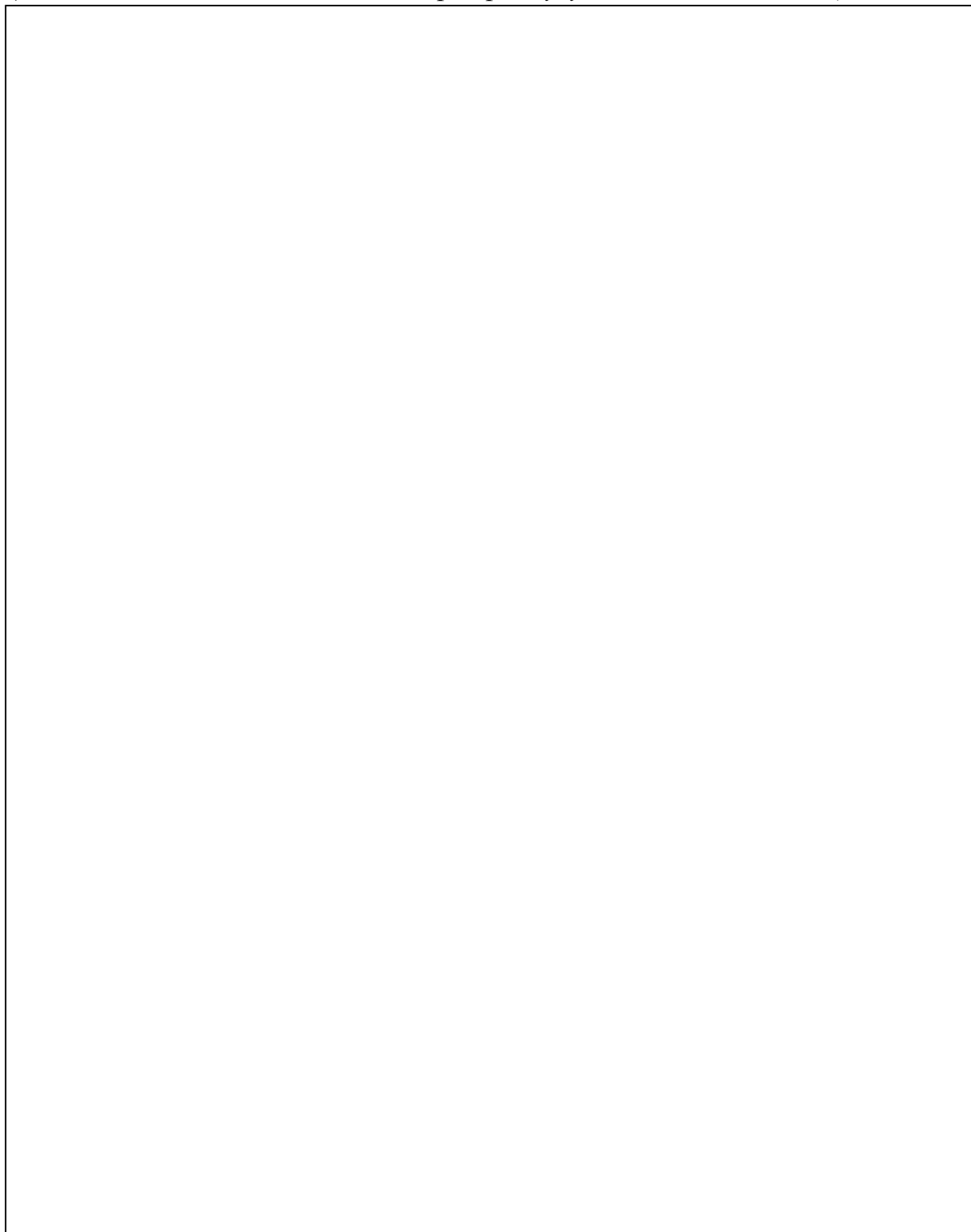
_____ і _____ артерій

2. Передня і середня мозкові артерії продовжуються у вигляді _____ артерії.

3. Хребетні артерії після з'єднання утворюють _____ артерію.

4. Кожна із задніх мозкових артерій з'єднується із середньою мозковою артерією за допомогою _____ артерії.

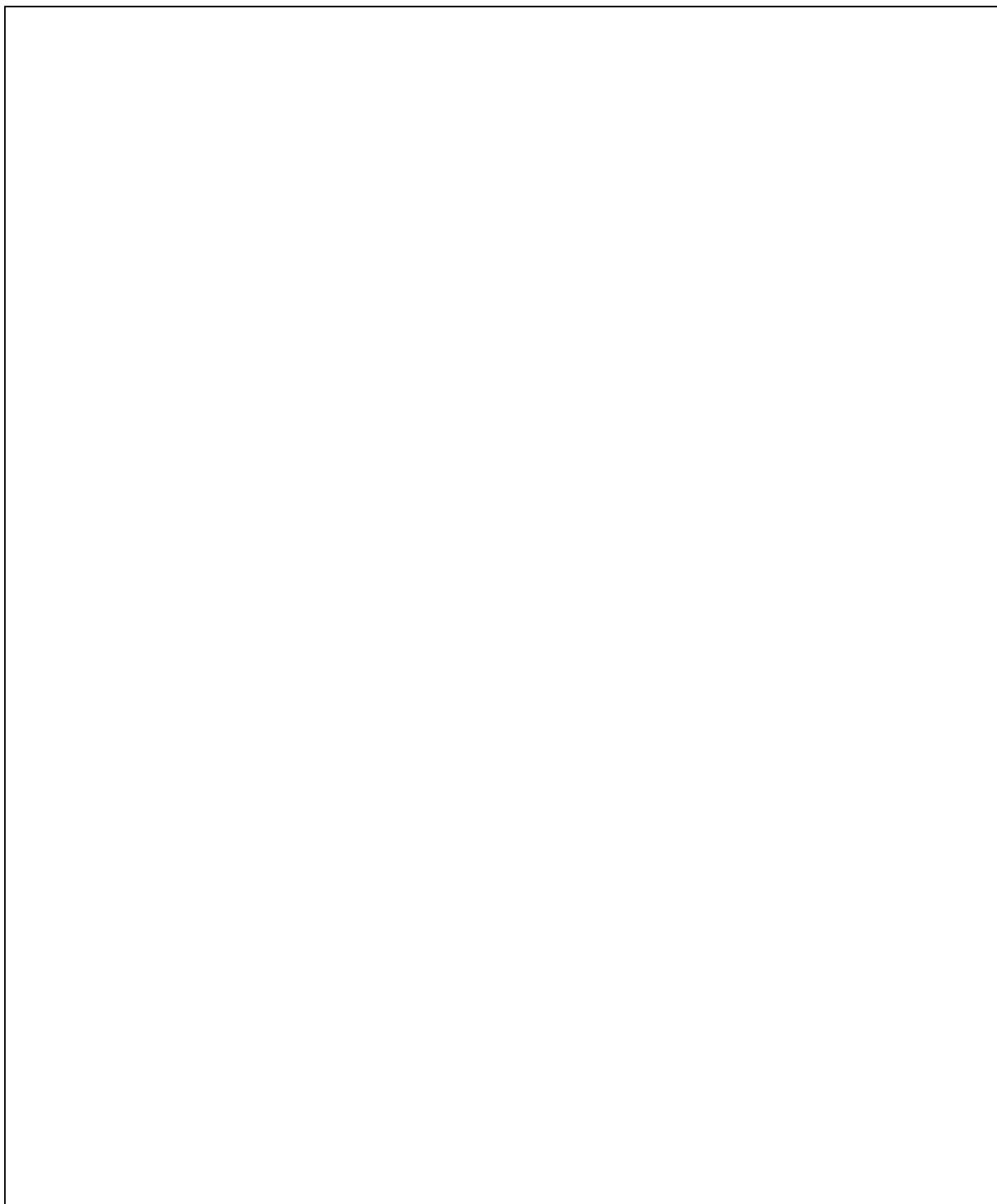
в) замалюйте і позначте основні артерії тулуба, голови, шиї і кінцівок:

1-поверхнева скронева а.; 2-лицьова а.; 3-ліва загальна сонна а.; 4-щито-шийний стовбур;
5-ліва підключична а.; 6-хребетна а.; 7-ліва пахвова а.; 8-бічна грудна а.; 9-підлопаткова а.;
10-ліва плечова а.; 11-внутрішня грудна а.; 12-грудна аорта; 13-міжреброва а.; 14-зовнішня
клубова а.; 15-стегнова а.; 16-глибока артерія стегна; 17-нижня надчеревна а.;
18-серединна крижова а.; 19-ліктьова а.; 20-променева а.; 21-черевна аорта; 22-права
плечова а; 23-дуга аорти; 24-права пахвова а; 25-плечо-головний стовбур.

Рис. 1.

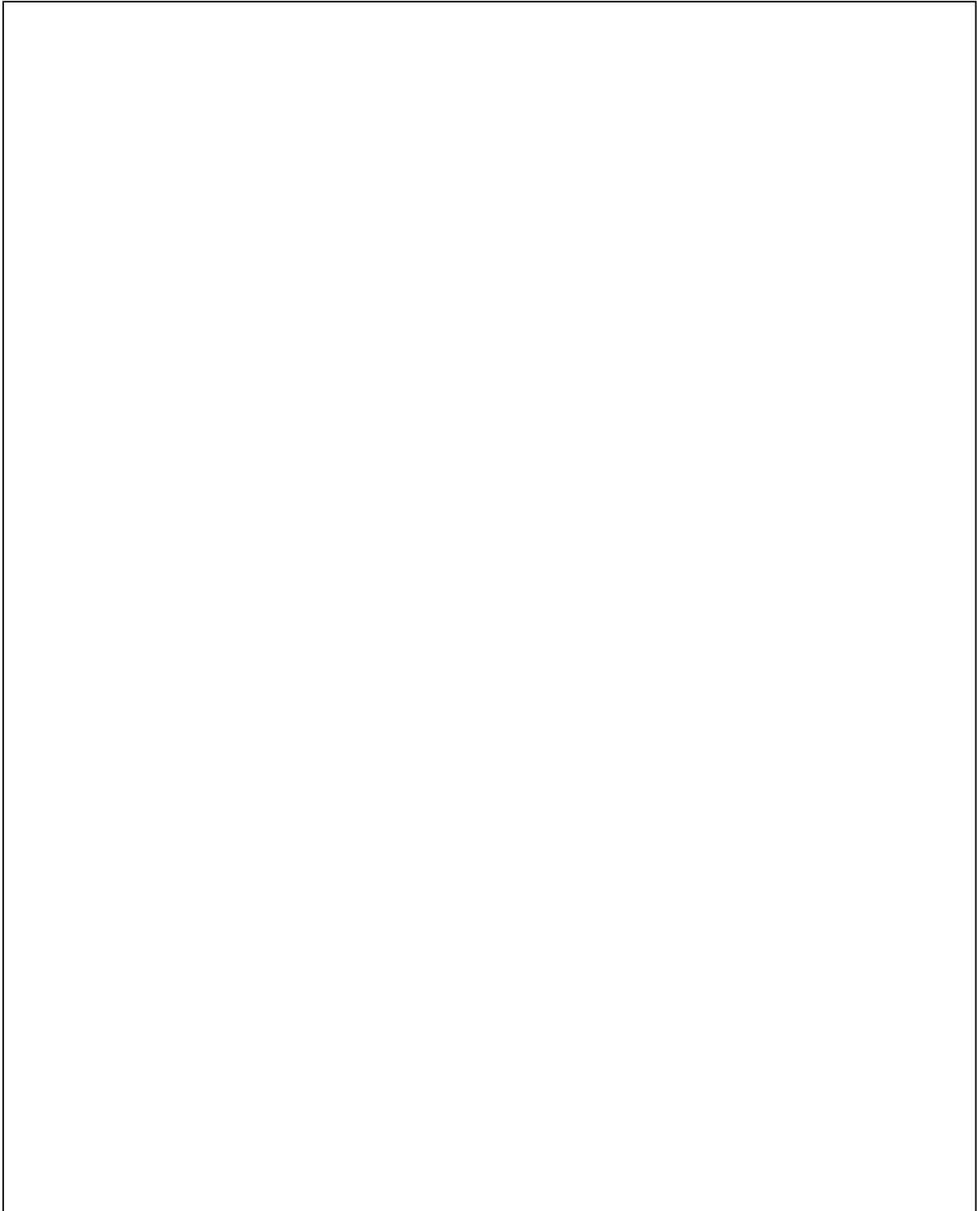
г) замалюйте і позначте артерії головного мозку:

1-передня сполучна а.; 2-внутрішня сонна а.; 3-задня сполучна а.; 4-задня мозкова а.;
5-передня нижня мозочкова а.; 6-хребетна а.; 7-задня нижня мозочкова а.; 8-передня
спинномозкова а.; 9-базилярна а.; 10-середня мозкова а.; 11-передня мозкова а.;

Рис. 2.

д) вивчіть, замалюйте та позначте артерії верхньої кінцівки:

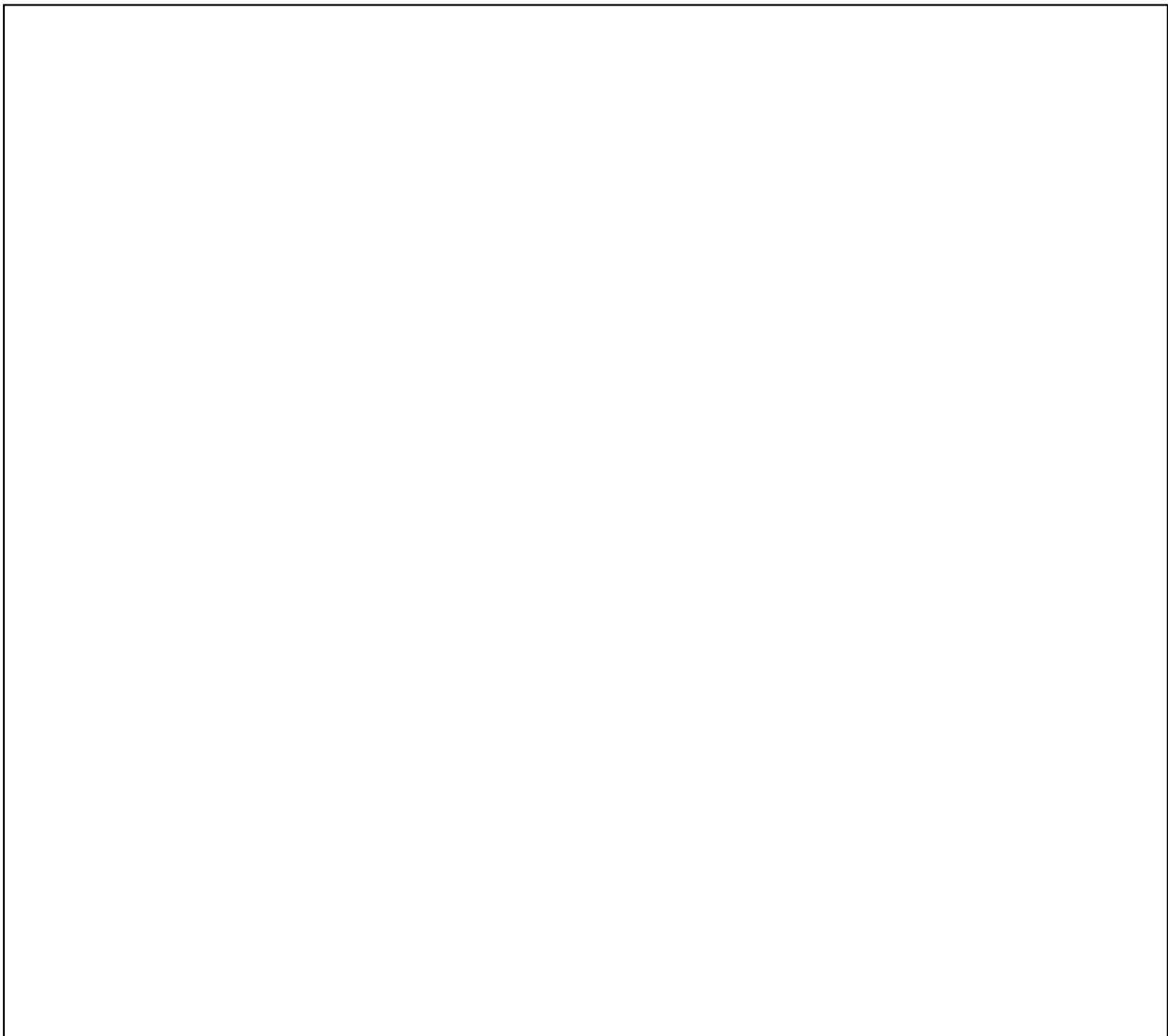
1-підключична а.; 2-грудо-акроміальна а.; 3-пахвова а.; 4-передня і задня артерії, що огинають плечову кістку; 5-плечова а.; 6-глибока артерія плеча; 7-верхня ліктьова обхідна а.; 8-нижня ліктьова обхідна а.; 9-променева поворотна а.; 10-променева а.; 11-глибока долонна а.; 12-поверхнева долонна а.; 13-загальні долонні пальцеві артерії; 14-ліктьова а.; 15-загальна міжкісткова а.; 16-ліктьова поворотна а.;

Рис. 3.

є) установіть назву артерії по визначенню:

1. _____ а., що проходить в ліктьовій борозні паралельно променевої артерії.
2. _____ а., що приймає участь у кровопостачанні триголового м'язу плеча.
3. _____ а., що є продовженням підключичної артерії.
4. _____ а., що лежить у медіальній плечовій борозні і добре прощупується її пульсація.
5. _____ а., що добре пульсує в нижній треті передпліччя

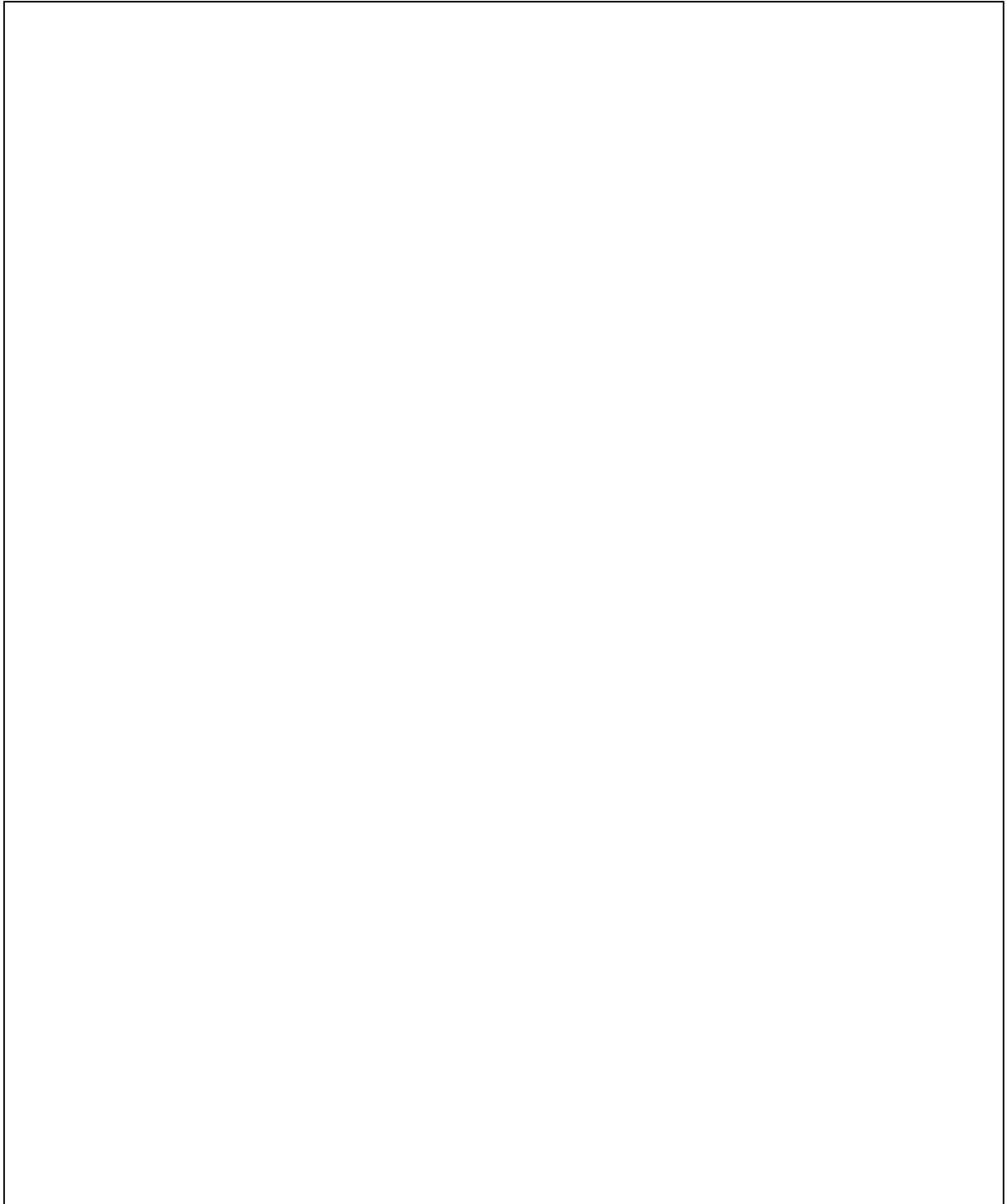
е) вивчіть, замалюйте та позначте артерії внутрішніх органів:

1-ліва загальна сонна а.; 2-ліва підключична а.; 3-дуга аорти; 4-низхідна аорта; 5-задні міжреброві артерії; 6-черевний стовбур; 7-верхня брижова а.; 8-черевна аорта; 9-яєчкова а.; 10-нижня брижова а.; 11-ліва загальна клубова а.; 12-серединна крижова а.; 13-права загальна клубова а.; 14-поперекові артерії; 15-ниркова а.; 16-наднирникова а.; 17-нижня діафрагмова а.; 18-висхідна аорта; 19-плечо-головний стовбур; 20-права підключична а.; 21-права загальна сонна а..

Рис. 4.

ж) вивчіть, замалюйте та позначте основні артерії нижньої кінцівки:

1-черевна частина аорти; 2-яєчкова а.; 3-нижня брижова а.; 4-загальна клубова а.; 5-серединна крижова а.; 6-зовнішня клубова а.; 7-внутрішня клубова а.; 8-бічна крижова а.; 9-затуплена а.; 10-нижня надчеревна а.; 11-присередня артерія., що огинає стегно; 12-зовнішня статева а.; 13-стегнова а.; 14-глибока артерія стегна; 15-верхня колінна а.; 16-підколінна а.; 17-присередня верхня колінна а.; 18-передня великогомілкова а.; 19-здня великогомілкова а.; 20-малогомілкова а.; 21-тильна артерія стопи; 22-глибока підошовна гілка; 23-тильні плеснові артерії.

Рис. 5.

з) установіть відповідність між артеріями і ділянками їх кровозабезпечення:

1- внутрішня сонна а.	а-міжреброві артерії шкіри грудей
2- зовнішня сонна а.	б-головний і спинний мозок
3- променева а.	в-головний мозок і очне яблуко
4- поперекові артерії	г-чотириголовий м'яз стегна
5- черевний стовбур	д-колінний суглоб
6- внутрішня клубова а.	є-органи малого таза
7- стегнова а	е-органи черевної порожнини
8- підколінна а	ж-стінка черевної порожнини
9- міжреброві артерії	з-м'язи і шкіра передпліччя
10- хребетна а.	і-щитовидна залоза

1		2		3		4		5		6		7		8		9		10	

і) запишіть переклад і вивчіть латинські назви:

аорта	
внутрішня сонна а.	
загальна сонна а.	
зовнішня сонна а.	
хребетна а.	
внутрішня грудна а.	
щито-шийний стовбур	
реброво-шийний стовбур	
поперечна артерія шиї	
підключична а.	
пахвова а.	
плечова а.	
променева а.	
ліктьова а.	
міжреброві артерії	
черевний стовбур	
верхня брижова а.	
нижня брижова а.	
ниркова а.	
загальна клубова а.	
внутрішня клубова а.	
зовнішня клубова а.	
стегнова а.	
підколінна а.	
передня великогомілкова а.	
задня великогомілкова а.	

ГЛОСАРІЙ

№ п/п	Морфологічне поняття	Стисле визначення
1.	Аорта та її гілки	
2.	Кровообіг ший та голови	
3.	Кровообіг верхньої кінцівки	
4.	Кровообіг стінок грудної і черевної порожнин	
5.	Кровообіг внутрішніх органів	
6.	Кровообіг нижньої кінцівки	

ПИТАННЯ ДЛЯ ПОВТОРЕННЯ І САМОКОНТРОЛЮ

1. Якою судиною і де починається велике коло кровообігу? Якими судинами і де закінчується?
2. Назви відділів аорти.
3. Які судини відходять від дуги аорти? Які ділянки тіла вони постачають кров'ю?
4. Плечоголовний стовбур. Латинська назва, звідки відходить, на які гілки поділяється?
5. Зовнішня сонна артерія. Топографія, назва основних гілок і ділянка кровопостачання.
6. Внутрішня сонна артерія. Де проходить, основні гілки і ділянки кровопостачання?
7. Підключична артерія. Латинська назва, звідки відгалужується, яка назва основних гілок.
8. Хребтова артерія. Де проходить, основні гілки?
9. Які судини утворюють артеріальне кільце великого мозку, де воно знаходиться?
10. Основні артерії плеча, передпліччя і кисті. По якій артерії найчастіше визначають пульс?
11. Грудна частина аорти. Топографія, основні гілки.
12. Черевна частина аорти. Де знаходиться, на які артерії поділяється?
13. Черевний стовбур. Від чого відходить, гілки, ділянка кровопостачання.
14. Верхня брижова артерія. Гілки, ділянка кровопостачання.
15. Нижня брижова артерія. Гілки, ділянка кровопостачання.
16. Парні нутряні гілки черевної частини аорти. Назва, ділянка кровопостачання.
17. Загальна клубова артерія. Місцезнаходження, на які артерії розгалужується?

18. Внутрішня клубова артерія. Положення, основні гілки, ділянка кровопостачання.
 19. Зовнішня клубова артерія. Топографія, в яку судину продовжується?
 20. Стегнова артерія. Положення, основні гілки, ділянка кровопостачання.
 21. Підколінна артерія.
 22. Основні артерії гомілки і стопи.
-

Література

1. Аршавский И.А. Физиологические механизмы и закономерности индивидуального развития. – М.: Наука, 1982. – 238 с.
2. Головацький А.С., Черкасов В.Г., Сапін М.Р., Федонюк Я.І. Анатомія людини. – К.: Нова книга, 2006. – 367 с.
3. Иваницкий М.Ф. Анатомия человека. – М.: ФиС, 1985. – 544 с.
4. Козлов В.И. Анатомия человека. – М.: ФиС, 1978. – 464 с.
5. Козлов В.И., Гладышева А.Л. Основы спортивной морфологии.– М.: ФиС, 1977.–103 с.
6. Колесников Л.Л. Международная анатомическая терминология.–М.: Медицина, 2003. – 424 с.
7. Кубатько Б.И. Физиология человека и животных. – Херсон: ХДУ, 2000.–Ч.І-2. – 244 с.
8. Никитюк Б.А. Интегративные подходы в возрастной и спортивной антропологии. – М.: Институт психологии РАН, 1999. – 219 с.
9. Привес М.Г., Лысенков Н.К., Бушкевич В.И. Анатомия человека. – СПб: Издательский дом СПбМАПО, 2004. – 720 с.
10. Сапін М.Р., Билич Г.Л. Анатомия человека: - М., 2004. – 465 с.
11. Сапін М.Р., Никитюк Д.Р. Карманный атлас анатомии человека. – М.: АПП «Джангар», 2004. – 720 с.
12. Свиридов О.І. Анатомія людини. – К.: Вища школа, 2000. – 399 с.
13. Синельников Р.Д. Атлас анатомии человека.– М.: Медицина, 2004, ТІ-ІV.
14. Туманян Г.С., Мартиросов Э.Г. Телосложение и спорт. – М.: ФиС, 1976. – 240 с.
15. Фомин Н.А. Морфофункциональные основы адаптации школьников к физическим нагрузкам. - Челябинск: ЧГПИ, 1984. – 88 с.
16. Чайченко Г.М., Цебенко В.О., Сокур В.Д. Фізіологія людини і тварин: Підручник. – К., Вища школа, 2003. – 442 с.
17. Хоменко В.Г. Анатомия человека // Практикум. – К., 1991. – С.14-33

ВИСНОВОК:
